

τίου ἀπὸ κοντὰ καὶ βιζύθηκε μέσω μης ἡ πεποίθηση πώς  
δυσ παινέματα κι ἐν τοῦ γράφεις δὲ θὰν τὸ πάρει πάνου  
του καὶ δὲ θὰ τὸν πάρεις καὶ σὺ στὸ λαμβό σου.

\*

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» τοῦ περασμένου Σαβάτου μ' ἔνα  
δυνατό τῆς ἀρθρό, μὲ τὸν τίτλο «Φτειάζετε τώρα ἑπανά-  
στασην ἔδωσε τὴν ἀληθινή εἰκόνα τῆς στιμερνῆς μας χα-  
δικῆς πνεματικῆς κατάστασης.

Νά, τὸ περίφημο ἄρθρο :

«Κατηνάλωσε δυστυχῶς ὁ «Χρόνος» καὶ χθὲς δύο εὐ-  
γλωττούτας καὶ δυνατογραμμένας στήλας ἐμμένων εἰς τὴν  
πλάνην του δὲ τὸ δυνατὸν μία στρατιωτικὴ ἑπανά-  
στασις νὰ ἀναγεννήσῃ τὸν τόπον. Στρατιωτικὴ ἑπανά-  
στασις κατὰ κανονα εἶναι ἐθνικὴ τραγῳδία. Τὸ δὲ τὴν ἡ ιδεῖκη  
μας μᾶλλον ὠφέλησεν ἡ ἔθλαψη, τούτῳ εἶναι ἀξιότερες.  
Καὶ ἡ ἔθλαψης αὐτῇ εἶναι πρὸς τιμήν της.

«Διὰ τοῦτο εἰς ὑπὲρ αὐτῆς ἔπαινοι μας καὶ τὰ πρὸς  
αὐτήν συγχροτήσια μας.

«Στρατὸς ἔκαμε τὴν γαλλικὴν ἑπανάστασιν τοῦ 1759;  
Στρατὸς τὴν τοῦ 1830, τὴν τοῦ 1848, τὴν τοῦ 1870;  
Οὐχι. Στρατὸς τὴν ἀγγλικὴν; «Οὐτε.

«Ἄλλη ἑπαναστάσεις διὰ νὰ ἀπιτυγχάνουν πρέπει νὰ εἶναι  
λαϊκαί. Ἀλλὰ καὶ αὗται δχὶ ἀλλὰ γαλλικά, βιασταὶ καὶ αἱ-  
μοχαρεῖς καὶ ἀρειπιώδεις καὶ καταστρεπτικαὶ, ἀλλὰ κατὰ  
τὰ ἀγγλοσαξωνικὰ θεωρήσθη.

«Ἐξεύρεις ὁ «Χρόνος» πῶς πορασκευάσθη ἡ πολιτικὴ  
ἑπανάστασις τῶν Γερμανῶν τοῦ 1848; Δι' ἀγώνων ὅπε  
θρησκευτικῆς ἀλευθερίας.

«Ἄλλ' ἡμεῖς τοιούτου εἴδους παρασκευὴν τὴν εἰχαμε  
ἀπὸ τὴν ἀνάποδην, κατὰ τὰ Εὐαγγελιακά. Τότε πάγαμε  
1900 χρόνια πίσω, ζητήσαντες νὰ εἰμεῖν τιφλοὶ θρησκευ-  
τικῶν, νὰ μὴν ἐννοοῦμεν θρηλαδῆ τὸ Εὐαγγέλιον. Τότε μέγα  
βιβλίον, τὸ μαγικὸν βιβλίον ποὺ εἶναι δὲ τὸ μέτρον  
βιβλίον, σφαγιούμενον βιβλίον.

«Δέργοις καὶ ἀμαρτεῖς, λαδὲς καὶ ἀπίλεκτοι, πολιτευόμε-  
νοι καὶ κοινωνία, ἀποπατοκαταστεῖται καὶ καθηγηταὶ τοῦ  
Πανεπιστημίου εἰγον τότε μίαν καὶ μόνην γνώμην. Γνώ-  
μην κατὰ τῆς ἀλευθερίας, γνώμην κατὰ τοῦ Χριστοῦ.

«Μόνον ὁ μεγαλεψής Λρυγεπίτης Κεφαλληνίας  
Δώριζες, μόνον ὁ θεραπεὺς Χριστιανὸς καὶ Ἐλλην, ὁ  
Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας Διομήδης Κοριακὸς καὶ κατὰ  
τρίτον λόγον ἡ «Ἀκροπολίς» ἀνεδείγθησαν μαργηταὶ τῆς  
θρησκευτικῆς ἀλευθερίας, μαργηταὶ τῆς εκλαίκευσεως τοῦ  
Εὐαγγέλιου, μαργηταὶ ἀλτηνῆς πνεματικῆς ἐποικοτόστιως.

«Οὐλοὶ οἱ ἄλλοι, οἱ κουστεύτοις, τὰ βατράχια, οἱ κό-  
ρακες, οἱ χῆνες, τὰ τύμπανα, οἱ ζυριάτες ἦσαν κατά.

«Φτειάζετε τώρα ἑπανάστασιν μὲ τοικύτην λαϊκήν καὶ  
ἐπιλεκτικήν διανοτικήτην!»

σικὴ τοῦ Ἀττιγγανού, εἰκόνα τῆς ψυχῆς του, ἔχει  
γνώσιμη τὸ κύτοσχέδιο καὶ τὸ αὐτόματο καὶ τὸ  
ἄκραταγο καὶ τὸ ἀκανόνιστο καὶ τὸ ἀνυπόταχτο·  
φυσικότερα τέτοια ἐμπνευστή ἐπρεπε νὰ πέρει τέτοιο  
δρόμον. Δὲν τὴν ξέρω τὴν τεχνικήν μουσικήν, δὲν  
ξέρω ἀκόμα ποιό νόημα δίνει ὁ ποιητὴς στὰ παρα-  
πάνω χαραχτηριστικὰ ποὺ τῆς ἀναφέρειν. «Ἄν τοὺς  
δίνει τὸ καλλιτεχνικό, τότε δὲν μπόρεσε νὰ τακτίσει  
τὸ τραγούδι του πάρα μονάχα μὲ τὸ ἀκνόνι-  
στο καὶ τὸ ἀνυπόταχτο στὸ ἀντικαλλιτεχνικὸν νόημον.  
«Ἄν τοὺς δίνει τὸ ἀντικαλλιτεχνικό, δηλαδὴ τῆς  
ἀκαταστασίας, καὶ τότε ἀκόμα, ἐν τῷθελε νὰ ἔχφα-  
σει αὐτὸ τὸ χαραχτηριστικό μὲ τὸ τραγούδι του,  
ἔπρεπε νὰ δέρει τὴν τεχνικὴν ἔκφρασην τοῦ συνταιρι-  
σμοῦ σὲ τρόπο ποὺ νὰ δίνει τὴν παρόμια ἑντύπωσην,  
ώστοσο τὸ δικό του τὸ τραγούδι νάναι πάντα  
ποίηση, νάχει πάντα μιὰ πλαστικὴ μορφή, ποὺ δι-  
χως της δένει δυνατὸ νὰ εἰπωθεῖ καλλιτεχνικὸ  
ἔνα έργο. Γιὰ νὰ μὲ νισσει κανεῖς τὸ θέλω νὰ πῶ,  
ἄς φανταστεῖ ἔια ζωγράφο πιὸ θέλοντας νὰ παρα-  
στησει τὴν ἀκαταστασία ἐνὶς γύρτιου τεαντηρίου,  
ἀντὶ νὰ μᾶς τὴν παραστήσει καλλιτεχνικά, ἀρ-  
κούνταν νὰ μᾶς δόσει τὴν ἑντύπωσή της μὲ τὴν ··

## ΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Ξαπλώθηκαν δρύχλες σκοτεινὲς  
στὶς ἀκροποταμές,  
σὰν μαῦρος τεντωθήκανε κοπνὸς  
καὶ πνίξανε τὸ φῶς.

Ποιός νάναι τάχα μόρος ποὺ μιλεῖ,  
καὶ πικραντιλαλεῖ  
δταν περγᾶ σὰν ἵσιος ἀλιφρός  
πνιγμένος στεναρμός;

Τὰ μάτια μου κλεισμένα τὰ κροτῶ,  
ποιός εἶναι δὲ φωτῶ,  
κι ὀληρὴ στὴν ταραγμένη μου ψυχὴ  
ἡ ἐλπίδα ξαναζεῖ.

ΡΗΝΑ ΔΕΒΑΝΤΗ

## ΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ ΤΟΥ 'ΝΟΥΜΑ,

«Ο κ. Κωστῆς Χαριτάκης μᾶς διάδει τὸ περασμένο  
Σαβατοβράδο μιὰ μελέτη τευ, ἥ μια «Σπουδὴ» του (καθὼς  
λέει δῆλη τὴν ἐμμετρητὴ καὶ τὴν πεζογραφικὴ ἀργασία του)  
μὲ τὸν τίτλο «Η αἰσθητικὴ στὴ γλώσσα». Τὸν κ. Χαρι-  
τάκη τὸν ἀκούσαμε μὲ προσοχή, συζητήσαμε τὶς γνῶμες  
του καὶ στὸ τέλος τοῦ συστήσαμε νὰ τὴν καλοδουλέψει  
περσέτερο τὴ μελέτη του καὶ κατόπιν νὰ τὴν τυπώσει.

«Τοστεΐ ἀπὸ τὸν κ. Χαριτάκην ὁ ποιητὴς Σωτῆς, Σκί-  
πης μᾶς ἀπάγγειται μὲ τὴ γιορμάτη γλύκα καὶ νεῦρα ἀπαγ-  
γελία του τὴν ἰδεομητήρα φωδία τοῦ «Ἀπέθαντου». «Ολοι  
θρήκαμε σωστὴ τὴ γνώμη τοῦ «Ἐφταλίωτης πῶς ὁ «Ἀπέ-  
θαντος» εἶναι γράμμενος «μὲ ἐλληνικὴ ραντασία» καὶ γι'  
αὐτὸ πρώτη φορά τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» βούτε ἀπὸ τὰ  
χρονορήματα.

Τύρα ταχικὰ στὰ Σαβατοβράδα ἔγγεται ἡ Δικ Πεπᾶ,  
φοιτήτρα τῆς Γιατρικῆς καὶ συντρόφισσα τῆς «Φοιτητικῆς  
Συντροφιῶν» κ' ἐλπίζουμε πῶς κανένα Σαβατοβράδο θὰ μᾶς  
διεβάσει καὶ τίποτα δικό της.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ

καταστασία τῆς δικῆς του τεχνικῆς. Κάτι παρόμιο  
μέσο διάλεξε ὁ ποιητὴς τοῦ «Δωδεκάλογου» καὶ  
καπιαὶ διὰ αἰσθητικὴ διδάχηνε μὲ τὰ παραπάνω  
λόγια. Κ' ἐξοφλώντας ἔτοι μὲ τὴ δικιολογία αὐτὴ  
τὴν ἐλλεψὴ τῆς πλαστικῆς μορφῆς τοῦ ἔργου του,  
μᾶς λέει πῶς «ποιεῖ μουσ κάγην». Μὲ μοῦ φάνετει  
τὰ νὰ παραγγεῖ κακώς καὶ τὸ νόημα τῆς μουσικῆς,  
γυρεύοντας νὰ τὸ σκοτίσει μεταρρυτικὰ κατὰ διδύ-  
ριθμο δικό του τρόπο (σελ. 22) καὶ σὰ νὰ συγχύζει  
λιγάκι καὶ τὴν ἐννοια τοῦ πλαστικοῦ καὶ μουσικοῦ  
στὴν ποίηση. Μὲ τὸ πρώτο φάνετει νὰ νιόθει μόνο  
ἔκεντο ποὺ ἔχει τὴν διορφιά καὶ τὴ μορφὴ ἀγάλμα-  
τος πιότερο, μὲ τὸ διεύτερο ἔκεινο ποὺ δίνει τὴν  
πιό κυματιστὴν καὶ δύριστην ἐντύπωση τοῦ ηχου. Δὲν  
εἶμαι οὔτε ἀπόμακρα μουσικός, νομίζω διμῶς πῶς καὶ  
σ' ἔνα μουσικὸ έργο εἶναι ἀπαραίτητη μιὰ πλαστι-  
κότητα, δηλ. μιὰ σταθερὴ μορφή, μιὰ δργανικὴ ἐ-  
ιστητα, μιὰ πλέιρικ ἔκφραση, μιὰ στρογγυλάδα. Κ' ἔνα ποίημα,  
ὅσο κι ἐν εἶναι ἡ ἔκφραση του πιό  
τρέπεται τὸ πλαστική, ὡστόσο πρέπει νὰ θέγξει  
μιὰ πλαστικήτητα, μιὰ πλαστικήτητα καὶ στρογγυλάδα.  
Κ' ἔνα ποίημα, διότι κι ἐν εἶναι ἡ ἔκφραση του πιό  
τρέπεται τὸ πλαστική, ὡστόσο πρέπει νὰ θέγξει  
μιὰ πλαστικήτητα, μιὰ πλαστικήτητα καὶ στρογγυλάδα.

(Στάλλο φέλλο τελιώνει)

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΖΕΡΒΟΣ : ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ  
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ. Λινόδινο 1910». «Απὸ τὸ μορφοφυ  
βιβλιαράχι τοῦ Γιάννη Ζερβού ξεσηκώνουμε μερικοὺς  
στίχους, τούτους ἐδώ :

### ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

Τι μ' δδηγᾶς τραγόφτερη σ' ἀπάτητό σου σπίτι...  
Λησμόνα με στὸν κάμπο αέτο γὰρ περπατάω σκυμένα  
καὶ γὰρ μὲ τρόφη ἡ γύμνα μου, ἀλοὶ!.. τ' ἀποσπερίτη  
ἄσσε με μόρο γὰρ θωρᾶ τὰ κάλλη ἐρωτεμένα.

Κι ἂσ' με στὴν ἔρημη ἀμμονδιὰ μὲ τὶς σκιές μου  
στὰ γλαυκήσια νὰ γρικῶ π' ἀφροκοπάδει τὸ κῦμα.  
Νὰ μὲ χτυπᾶ σὰ χάδεμα τοῦ Θεριστῆ τὸ κάμμα  
μι ἀνέλπιδα γὰρ σὲ ποδῶ, μόπον νὰ γίνω θρέμμα.

Είναι μικρά μου τὰ φτερά καὶ δὲ θὰ σ' ἀγκαλιάσω.  
Μὰ ἔχω καρδιὰ μὲροφρά πὲρι τὸν περιηγητή  
στὰ γλαυκήσια τοῦ θεριστῆ περιηγητή περιηγητή  
καὶ ἀνέλπιδα γὰρ σὲ ποδῶ, μέτρον νὰ σύνερφο ποὺ  
μὲ τούτο μου ἔνα σύνερφο ποὺ μὲ πνοή θὰ σέργη..

Ο ἔδιος ὁ ποιητής, βλέπετε, χαραχτηρίζει τοὺς  
στίχους του. Καὶ τοὺς χαραχτηρίζει πολὺ δυορράχη  
καὶ πολὺ χληψινά. Οποιος ζητάει ἀπὸ τὴν ποιηση  
κάτι παραπάνω διπό τὸν καλοδουλεύεντο στίχο κι  
ἀπὸ τὸ ἐρήμερο τραγούδι, διαβάζοντας τὰ «Νησιώ-  
τικα τραγούδια» καὶ στάνοντας στὸ παραπάνου  
τραγούδι, δέν μπορεῖ, θὰ συλλογιστεῖ :

— «Εχει δίκιο ὁ ποιητής. Ή λαχτάρει του  
εἶναι τρανή, μὲ μικρὰ τὰ φτερά του καὶ πάντα  
ἀνέλπιδα γὰρ σὲ ποδῶ, μέτρον νὰ σύνερφο ποὺ  
μὲ τούτο πούθετ τὴν Ποίηση.

